

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра біології, екології та методики їх викладання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
*ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ШКІЛЬНА ГІГІЄНА***

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

освітньо-професійна програма Початкова освіта

Робоча програма навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» для студентів, які навчаються за спеціальністю 013 Початкова освіта. Кременець, 2020. 16 с.

Розробник: Головатюк Людмила Михайлівна, кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри біології, екології та методики їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методики їх викладання

Протокол від „31” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

М. М. Ільєнко

ВСТУП

Анотація.

Актуальність. Знання будови тіла і пізнання сутності життєвих процесів на різних рівнях організації організму здавна цікавили учених-біологів, лікарів, філософів та широкі верстви населення. Основними стимулами для розвитку цих знань були практичні потреби життя людей. Потрібно було багато століть для того, щоб людство прийшло до сучасного рівня знань у таких галузях науки, як анатомія, фізіологія та гігієна людини.

Вікова фізіологія – наука про функції організму в різні вікові періоди як єдиного цілого, як процеси, що відбуваються в ньому на всіх його структурних рівнях. Вікова фізіологія вивчає життєдіяльність організму у віковому аспекті та у взаємодії із зовнішніми умовами його існування. Шкільна гігієна вивчає чинники зовнішнього середовища та їх специфіку дії відповідно до вікових особливостей організму людини, добирає і організовує заходи, які сприяють розширенню його функціональних можливостей, протидії несприятливих факторів та збереженню здоров'я.

Навчальна дисципліна «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» покликана стати провідником пізнання функцій організму дітей та підлітків у взаємозв'язку з навколишнім середовищем, гігієнічних основ навчання і виховання, здорового способу життя. Для майбутніх педагогів важливо знати вікові особливості росту і розвитку дітей. Учитель на основі знань закономірностей вікового розвитку, а також положень шкільної гігієни зможе правильно навчати і всебічно виховувати майбутнє покоління. Розробка заходів профілактики різноманітних захворювань, засобів боротьби з шкідливими звичками є запорукою запобігання ряду хвороб та збереження здоров'я людини. Правильна організація навчально-виховного процесу в школі дасть можливість забезпечити високу працездатність школярів.

Роль і значення дисципліни у підготовці фахівців. Дисципліна включає відомості про особливості функціонування організму на всіх етапах розвитку та відомості про гігієнічні вимоги до умов середовища в якому навчаються школярі. Одна із цілей дисципліни – показати єдність морфологічних і фізіологічних особливостей організму людини на різних етапах його розвитку у взаємозв'язку з умовами навколишнього середовища та значення вивчення дисципліни для правильної організації навчально-виховного процесу в школі з метою збереження здоров'я учнів.

Ключові слова: анатомія людини, вікова фізіологія, шкільна гігієна, профілактика захворювань.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 013 Початкова освіта		
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 2 - самостійної роботи студента – 3	ОПП Початкова освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти	Лекції	
		18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		56 год.	80 год.
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 37,7 % : 62,3 %

для заочної форми навчання – 11,1 % : 88,9 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою даного курсу є забезпечення підготовки бакалаврів знаннями з вікової фізіології та шкільної гігієни, для збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей і підлітків в процесі навчання і виховання.

Досягнення зазначеної мети забезпечується виконанням таких **завдань**:

- засвоєння студентами знань про функції організму людини, розвиток дитячого організму та вплив навколишнього середовища на організм школяра;
- формування умінь використовувати набуті знання для оцінки фізичного розвитку дітей і підлітків, обґрунтування та дотримання заходів профілактики захворювань дитячого організму, а також дотримання гігієнічних вимог при здійсненні навчально-виховного процесу в школі.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачає застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних, здоров'язбережувальних технологій; пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення.
- Навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень.

Фахові компетентності:

- Здатність провадити педагогічну діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу початкової ланки освіти в умовах Нової української школи.
- Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

Програмні результати навчання:

- Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово та спілкуватися іноземною мовою, здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.
- Продемонструвати базові уявлення з дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця.
- Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.
- Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.

- Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обрати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.
- Продемонструвати навички публічної етичної поведінки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Опорно-руховий апарат. Нервова система.

Тема 1. Вступ. Закономірності росту та розвитку організму.

Предмет та значення вивчення анатомії, фізіології та шкільної гігієни. Коротка історія розвитку наук. Організм людини як єдине ціле. Регуляція функцій організму.

Загальні закономірності росту та розвитку дітей і підлітків.

Поняття росту і розвитку. Критичні періоди розвитку. Вікова періодизація. Характеристика різних вікових періодів розвитку людини.

Будова і функції клітини. Поділ клітини. Будова і функції тканин. Орган, система органів, організм людини, як єдине ціле.

Тема 2. Вікова фізіологія і гігієна опорно-рухової системи.

Значення опорно-рухового апарату. Види кісток. Форми та з'єднання кісток. Хімічний склад кістки. Частини скелета. Хвороби кісток. Перша допомога при ушкодженнях опорно-рухової системи. Біологічне значення скелетних м'язів. Будова, форма скелетних м'язів. Основні групи м'язів. Вікові особливості. Розвиток рухів у дітей. Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату дітей. Постава. Формування правильної постави. Гігієнічні вимоги до шкільних меблів.

Тема 3. Вікова фізіологія і гігієна нервової системи. Біологічне значення нервової системи. Загальний план будови нервової системи. Властивості нервової системи. Поняття про рефлекс. Рефлекторна дуга. Основні етапи розвитку нервової системи.

Функції і розвиток спинного мозку. Загальний план будови головного мозку. Довгастий мозок. Четвертий мозковий шлуночок. Вароліїв міст. Мозочок. Середній мозок. Проміжний мозок. Третій мозковий шлуночок. Ретикулярна формація. Кінцевий мозок. Перший і другий мозкові шлуночки. Великі півкулі головного мозку. Ріст і розвиток головного мозку. Порушення стану нервової системи та їх профілактика. Епілепсія. Інсульт. Мігрень. Менінгіт. Абсцеси та пухлини мозку. Параліч.

Тема 4. Вища нервова діяльність.

Коротка історія розвитку науки про ВНД. Умовні і безумовні рефлексії. Умови та механізм утворення умовного рефлексу. Гальмування умовних рефлексів. Поняття про аналітико-синтетичну діяльність головного мозку.

Вчення І.П. Павлова про дві сигнальні системи дійсності. Пізнавальна діяльність людини. Увага: фізіологічний механізм, види, властивості. Пам'ять: фізіологічні механізми та види. Емоції, фізіологічний механізм емоцій. Динамічний стереотип.

Типи вищої нервової діяльності. Темперамент. Особливості ВНД дитини. Сон та його гігієнічне значення. Порушення вищої нервової діяльності дітей шкільного віку та їх профілактика. Неврози. Стрес: різновиди, механізм виникнення, біологічне значення.

Змістовий модуль 2. Внутрішні органи

Тема 5. Вікова фізіологія і гігієна серцево-судинної системи.

Внутрішнє середовище організму. Функції, склад і кількість крові. Плазма крові. Функції еритроцитів. Будова і функції лейкоцитів. Імунітет та імунна система. Види імунітету. СНІД. Будова і функції тромбоцитів. Зсідання крові. Групи крові. Переливання крові. Будова серця і судин. Серцевий цикл. Провідна система серця. Велике і мале кола кровообігу. Особливості кровообігу у плода. Регуляція кровообігу. Профілактика серцево-судинних захворювань. Перша допомога при кровотечах.

Тема 6. Вікова фізіологія і гігієна дихальної системи та сечовидільної системи.

Біологічне значення дихання. Будова органів дихання. Дихальні рухи. Легеневі об'єми. Життєва ємність легень. Газообмін у легенях і тканинах. Регуляція дихання. Хвороби дихальної системи та їх профілактика. Перша допомога при ураженні органів дихання. Реанімаційні заходи при зупинці діяльності серця і дихання.

Будова та значення сечовидільної системи. Загальна характеристика

Тема 7. Вікова фізіологія та гігієна органів травлення. Обмін речовин та енергії. Фізіологічні та гігієнічні основи харчування.

Біологічне значення травлення. Система органів травлення. Травлення у ротовій порожнині. Регуляція слиновиділення. Ковтання. Травлення в порожнині шлунку. Травлення в кишечнику. Всмоктування у травному каналі. Інфекційні захворювання органів травної системи та заходи їх профілактики. Хвороби органів травлення. Перша допомога при харчових отруєннях. Обмін речовин як основна умова життя. Енергетичний обмін. Вітаміни. Харчування і здоров'я людини. Звільнення і перетворення енергії в організмі. Харчування дітей і гігієнічні вимоги до його організації. Анатомія, фізіологія і гігієна органів сечовиділення. Загальна характеристика сечовидільної системи. Будова і функції сечової системи. Механізм сечоутворення та його регуляція. Профілактика захворювань органів сечовиділення.

Тема 8. Вікова фізіологія і гігієна сенсорних систем. Зорова сенсорна система: будова, функції. порушення зору. Профілактика порушення зору у дітей і підлітків. Світловий режим у навчальних приміщеннях. Світловий коефіцієнт. Вікові особливості зорових рефлексорних реакцій. Слухова сенсорна система: будова, функції. Хвороби вуха та гігієна слуху. Профілактика негативного впливу «шкільного» шуму на організм школяра. Вікові особливості слухового аналізатора. Вестибулярний апарат: будова, функції. М'язово-суглобове чуття. Органи чуття внутрішніх органів. Смаковий аналізатор: будова, функції. Нюховий аналізатор: будова, функції. Органи шкірного чуття.

Тема 9. Гігієна навчально-виховного процесу в школі.

Гігієна навчально-виховного процесу в школі. Визначення готовності дітей до навчання у школі. Особливості розумової праці. Розумова і фізична працездатність дитини. Стомлення, його фізіологічна суть. Педагогічні основи подолання ранньої втоми. Профілактика перевтоми.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьо го	у тому числі					ус ьо го	у тому числі					
		л	п	ла б	ін д	с. р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Опорно-руховий апарат. Нервова система.													
Тема 1. Вступ. Закономірності росту та розвитку організму.	8	2	2			4	10						10
Тема 2. Вікова фізіологія і гігієна опорно-рухової системи.	10	2	2			6	12	2					10
Тема 3. Вікова фізіологія і гігієна нервової системи.	8	2	2			4	10						10
Тема 4. Вища нервова діяльність. Типи ВНД.	8	2	2			4	14	2	2				10
Змістовий модуль 2. Внутрішні органи													
Тема 5. Вікова фізіологія і гігієна серцево-судинної	10	2	2			6	12		2				10

системи.												
Тема 6. Вікова фізіологія і гігієна дихальної системи.	8	2	2			4	10					10
Тема 7. Вікова фізіологія та гігієна органів травлення. Обмін речовин та енергії. Фізіологічні та гігієнічні основи харчування.	8	2	2			4	10					10
Тема 8. Вікова фізіологія і гігієна сенсорних систем.	6	2	2			2	12	2				10
Тема 9. Гігієна навчально-виховного процесу в школі.	4	2				2						
Усього годин	70	18	16			36	90	6	4			80
Модуль 2												
ІНДЗ	20		-	-	-	20		-	-	-		
Усього годин	90	18	16			56	90	6	4			80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Визначення рівня фізичного розвитку дитини.	2
2.	Фізіологічне значення опорно-рухової системи (семінар)	2
3.	Фізіологічне значення нервової системи (семінар)	2
4.	Вища нервова діяльність (семінар)	2
5.	Оцінка діяльності серцево-судинної системи.	2
6.	Оцінка діяльності дихальної системи.	2
7.	Фізіологічне значення травної системи. Профілактика захворювань органів травлення. (семінар)	2
8.	Оцінка діяльності зорової сенсорної системи.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ. Закономірності росту та розвитку організму. Вступ. 1.Коротка історія розвитку анатомії, фізіології та шкільної гігієни. 2.Будова і функції клітини. Поділ клітини	6
2.	Тема 2. Вікова фізіологія та гігієна опорно-рухової системи. 1.Хвороби кісток. Перша допомога при ушкодженнях опорно-рухової системи. 2.Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату дітей. Постава. Формування правильної постави. 3.Гігієнічні вимоги до шкільних меблів.	6
3.	Тема 3. Вікова фізіологія та гігієна нервової системи. 1.Архітектоніка кори. Зони кори головного мозку. 2.Порушення стану нервової системи та їх профілактика. 3.Епілепсія. Інсульт. Мігрень. Менінгіт. Абсцеси та пухлини мозку. Параліч 4. Ендокринні залози.	6
4.	Тема 4. Вища нервова діяльність. 1.Вчення І.П. Павлова про дві сигнальні системи дійсності. Пізнавальна діяльність людини. 2.Емоції, фізіологічний механізм емоцій. Динамічний стереотип. 3.Порушення вищої нервової діяльності дітей шкільного віку та їх профілактика. 4.Сон та його гігієнічне значення.	8
5.	Тема 5. Вікова фізіологія та гігієна серцево-судинної системи. 1.Групи крові. Переливання крові. 2.Профілактика серцево-судинних захворювань.	4
6.	Тема 6. Вікова фізіологія та гігієна дихальної системи. 1.Хвороби дихальної системи та їх профілактика.	4
7.	Тема 7 Вікова фізіологія та гігієна органів травлення. 1.Захворювання органів травної системи та заходи їх профілактики. Перша допомога при харчових отруєннях	8

	2.Харчування. Обмін білків, жирів і вуглеводів в організмі. 3.Водний і мінеральний обмін. 4.Будова та значення видільної системи. 5. Захворювання органів сечовидільної системи та їх профілактика.	
8.	Тема 8. Вікова фізіологія та гігієна сенсорних систем. 1. Вікові особливості зорових рефлексорних реакцій. 2.Смаковий аналізатор: будова, функції. 3.Нюховий аналізатор: будова, функції. 4.Органи шкірного чуття. 5.Профілактика захворювань шкіри	10
9.	Тема 9. Гігієна навчально-виховного процесу в школі. Стомлення, його фізіологічна суть. Педагогічні основи подолання ранньої втоми.	4
	Разом	56

7. Індивідуальні завдання

1. Гігієнічні вимоги до мікроклімату в школі.
2. Гігієнічні вимоги до освітлення та профілактика короткозорості у дітей.
3. Профілактика порушення постави у молодших школярів.
4. Гігієнічні вимоги до шкільних меблів.
5. Особливості вищої нервової діяльності у дітей.
6. Профілактика порушень ВНД у дітей.
7. Вплив фізичного навантаження на формування систем організму.
8. Гігієнічне значення сну для дітей молодшого шкільного віку.
9. Функціональне значення різних відділів шлунково-кишкового тракту.
10. Інфекційні захворювання дихальних шляхів та їх профілактика у дітей.
11. Профілактика захворювань органів сечовидільної системи.
12. Функціональне значення ендокринної системи.
13. Внутрішньоутробний розвиток людини.
14. Захворювання шкіри та їх профілактика.
15. Профілактика захворювань слуху у дітей.
16. Терморегуляція організму.
17. Профілактика захворювань органів травної системи.
18. Харчування дітей молодшого шкільного віку.
19. Гіподинамія та її вплив на системи організму.
20. Вітаміни та їх вплив на розвиток і формування організму.

Вимоги щодо виконання ІНДЗ

Навчально-дослідна робота повинна складатися зі змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури.

У вступі слід:

- а) обґрунтувати актуальність теми;
- б) показати ступінь розробленості даної теми, здійснити аналіз сучасного стану дослідження проблеми;
- в) поставити завдання дослідження.

В основній частині потрібно висвітлити основний матеріал теми навчальної роботи, викласти факти, ідеї, результати досліджень в логічній послідовності, обґрунтувати власну позицію, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначити шляхи вирішення досліджуваної проблеми, розглянути тенденції подальшого розвитку даного питання. Практичну частину (за наявності) необхідно представити у вигляді результатів власних досліджень, із статистичною обробкою даних.

У висновках потрібно представити результати дослідження, підвести його підсумки.

Список використаної літератури подавати згідно вимог.

В тексті реферату слід посилатися на список літератури, вказуючи при цьому в квадратних дужках номер джерела у списку використаної літератури і сторінки, які використанні для написання роботи за таким зразком: [1, С. 25-32].

Обсяг реферату 6-8 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1,5; розмір шрифту – 14).

Роботу потрібно виконати на окремих аркушах, які необхідно скріпити. На титульному аркуші слід вказати прізвище, ім'я та по-батькові студента, курс, групу, спеціальність. Текст роботи повинен бути чітким, розбірливим, з пронумерованими сторінками. Робота може бути виконана у формі презентаційної доповіді.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 балів
2.	Складання плану дослідження	3 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	6 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції,	4 бали

	пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом		20 балів

Примітка. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання ІНДЗ становить **20 балів**. Не виконання ІНДЗ оцінюється у 0 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	18-20	Відмінно
Достатній	12-17	Добре
Середній	7-11	Задовільно
Низький	0-6	Незадовільно

„**Відмінно**” відповідає **18-20** балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична (за наявності) частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам, робота виконана вчасно.

„**Добре**” відповідає **12-17** балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

„**Задовільно**” відповідає **7-11** балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконано не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

„**Незадовільно**” відповідає **0-6** балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студент дає неправильні відповіді.

8. Методи навчання

Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, ілюстрування, демонстрування, практичні роботи, робота з навчальними посібниками і підручниками.

9. Методи контролю

Усне та письмове опитування, оцінювання практичних робіт, індивідуального завдання, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДЗ	Разом (60/2=30)	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	30	70	100

T1, T2 ... T8 – теми практичних занять.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Курс лекцій і практичних занять; навчально-методичне забезпечення дисципліни; ілюстративні матеріали, інструкції до практичних робіт.

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів з курсу «Анатомія, вікова фізіологія та шкільна гігієна»

Екзамен	
A5 (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з курсу, вільно володіє понятійним апаратом. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто.
B 4 (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності в формулюванні відповідей, окремі помилки при виконанні практичних робіт.
C 4 (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички, але недостатньо вміє самостійно

	мислити, не може вийти за межі теми.
D 3 (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про проблематику поставлених питань, але його знання мають загальний характер, відповіді не підкріпленні прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки.
E 3 (задовільно)	Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
X 2 (незадовільно)	Студент має фрагментарні знання з теми змістового модулю. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал.
F 1 (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

12. Рекомендована література

Базова

1. Антонік В.І., Антонік І.П., Андріанов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами фізичної культури: навч. посібник. К. : ВД "Професіонал", 2019. 336 с.
2. Маруненко, І. М., Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: курс лекцій. К. : ВД "Професіонал", 2004. 480 с.
3. Петришина, О.Л., Попова Є.П. Анатомія, фізіологія і гігієна дітей молодшого шкільного віку: навч. посібник для учнів педагогічних училищ К. : Вища школа, 1982. 202 с.
4. Хрипкова А.Г., Антропова М.В., Фарбер Д.А. Возрастная физиология и школьная гигиена М.: Просвещение, 1990. 10 с.
5. Подоляк-Шумило Н.Г., Познанський С.С. Шкільна гігієна: навч. посібник для пед. ін-тів. К: Вища школа, 1981. 176 с.

Допоміжна

1. Анатомія та фізіологія з патологією : підручник для студентів ВНЗ за ред. Я.І.Федонюка, Л.С.Білика, Н.Х.Микули. 2-ге вид. Тернопіль : Укрмедкнига, 2002. 676 с.
2. Воробьева, Е. А., Губарь А.А., Сафьянникова Е.Б. Анатомия и физиология : учебник для учащихся мед. и фарм. училищ. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Медицина, 1981. 416 с.
3. Старушенко Л.І. Анатомія та фізіологія людини. К.: Здоров'я, 2003. 336 с.

4. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини: навч. посібник. К : УСМП, 2001. 256 с.
5. Грибан. В. Г. Валеологія. К. : Центр учбової літератури, 2008. 214с.
6. Грушко В. С. Валеологія. Тернопіль : Богдан, 1997. 83 с.
7. Іващук Л. Ю., Онишкевич С.М. Валеологія. Тернопіль: Навч. книга. Богдан, 2010. 400 с.

Інтернет-ресурси

1. Аносов, В.Х. Хоматов, Н.Г. Сидоряк Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни.
Режим доступу:
http://lib.mdpu.org.ua/anatomija/2128-anosov_vkh_khomatov_ng_sidorjak_vkova_fzologja_z_osnovami_shklno_ggni.html
2. Вікова фізіологія та шкільна гігієна: навч.-метод. посібник / укладач. Любов Корінчак. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 320 с.
Режим доступу:
<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/9300/1/%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%B7%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%B3%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

Зміни та доповнення, внесені у робочу програму
На 2020 – 2021 навчальний рік

Згідно із змінами до Положення про порядок оцінювання знань студентів
внесені зміни у розділ «Розподіл балів, які отримують студенти», а саме:
змістовий модуль 1, 2 (практичні роботи) – 40 балів, ІНДЗ – 10 балів, екзамен –
50 балів.

Ухвалені на засіданні кафедри (протокол № 7 від 17.11.2020 р.)

Завідувач кафедрою М. М. Ільєнко

Внесені зміни та доповнення затверджую

Проректор з навчальної роботи
 М.Б. БОДНАР

„19” листопада 2020 р.

На 20__ – 20__ навчальний рік

Ухвалені на засіданні кафедри (протокол № _____ від _____) Завідувач
кафедрою _____ М. М. Ільєнко
Внесені зміни та доповнення затверджую

Проректор з навчальної роботи
_____ М.Б.Боднар
„_____” _____ 20__ р.

На 20__ – 20__ навчальний рік

Ухвалені на засіданні кафедри (протокол № _____ від _____) Завідувач
кафедрою _____ М. М. Ільєнко
Внесені зміни та доповнення затверджую

Проректор з навчальної роботи
_____ М.Б.Боднар
„_____” _____ 20__ р.